

AAN De Minister van Veiligheid en Justitie en
de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

DATUM 16 maart 2015

ONS KENMERK z2014-00976

CONTACTPERSOON

cc. De Minister van Binnenlandse Zaken

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Beroepsgeheim en declaraties in jeugd ggz

Geachte,

Recent is het College bescherming persoonsgegevens (CBP) benaderd met de vraag onder welke voorwaarden het is toegestaan om als zorgaanbieder(-s) in de jeugd ggz gegevens over cliënten te verstrekken aan de gemeente in verband met de financiële afwikkeling van die zorg en welke gegevensverstrekking in dat kader als noodzakelijk kan worden beschouwd.

Het CBP stelt vast dat in de Jeugdwet is voorzien in een geheimhoudingsplicht voor de jeugdhulpverlener (artikel 7.3.11, eerste lid Jeugdwet). Een dergelijke geheimhoudingsplicht impliceert dat de jeugdhulpverlener geen persoonsgegevens van cliënten aan derden mag verstrekken. Een en ander tenzij voor een specifieke verstrekking toestemming van de betrokken cliënt (c.q. diens wettelijk vertegenwoordigers) wordt verkregen of in de (Jeugd-)wet een bepaling is opgenomen die de jeugdhulpverlener verplicht tot het voor gespecificeerde doeleinden verstrekken van gespecificeerde of te specificeren persoonsgegevens aan derden.

Het CBP constateert dat de Jeugdwet niet voorziet in een bepaling die specifiek ziet op het door een jeugdhulpverlener/-aanbieder bij de declaratie verstrekken van persoonsgegevens, waaronder het bsn en bijzondere persoonsgegevens, aan de gemeente ten behoeve van de financiële afwikkeling en controle van declaraties. De in de Jeugdwet in paragraaf 7.4 opgenomen bepalingen inzake 'gegevensverwerking ten behoeve van beleidsinformatie en de toegang' en de daaraan in het Besluit Jeugdwet en de Regeling Jeugdwet gegeven uitwerking voorzien slechts in de verstrekking van gegevens, indien noodzakelijk ook persoonsgegevens waaronder het bsn en bijzondere persoonsgegevens, door jeugdhulpaanbieders *aan het CBS ten behoeve van het opstellen van beleidsinformatie*.

Het CBP stelt vast dat derhalve uitsluitend met toestemming van de betrokken cliënt (c.q. diens wettelijk vertegenwoordigers) de jeugdhulpverlener/-aanbieder gerechtigd zal zijn om persoonsgegevens aan de gemeente te verstrekken ten behoeve van de financiële afwikkeling en controle op declaraties. Bovendien staat het bepaalde in artikel 9, vierde lid, Wbp in de weg aan het door de gemeente ontvangen en verwerken van dergelijke persoonsgegevens als de jeugdhulpverlener/-aanbieder geen toestemming voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht heeft verkregen van de betrokken cliënt (c.q. diens wettelijk vertegenwoordigers).

Het CBP merkt op dat aldus voor de – op zich eventueel wel noodzakelijk te achten – verstrekking van persoonsgegevens door jeugdhulpverleners/-aanbieders aan gemeenten ten behoeve van de financiële afwikkeling van en controle op declaraties thans geen solide juridische basis bestaat, aangezien:

- a) Er gerede twijfel mogelijk is of het door jeugdhulpverleners/-aanbieders verkrijgen van een rechtsgeldige toestemming van cliënten (c.q. wettelijke vertegenwoordigers) voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht haalbaar is, gelet op de eisen van specificiteit en vrijwilligheid die aan een dergelijke toestemming gesteld moeten worden¹.
- b) Het ontbreekt aan criteria ter bepaling welke persoonsgegevens gemeenten – redelijkerwijs – nodig hebben voor de financiële afwikkeling en controle van declaraties². Het aan gemeenten zelf overlaten van de bepaling van de aard en omvang van de voor financiële afwikkeling en controle van declaraties benodigde gegevensverstrekking brengt risico's in de sfeer van niet te rechtvaardigen verschillen tussen gemeenten in aard en omvang van voor dit doel verwerkte persoonsgegevens en/of bovenmatigheid van die gegevensverwerking.
- c) Het ontbreekt aan een nadere specificatie van vereiste waarborgen opdat de zorgvuldige omgang door gemeenten met dergelijke gegevens wordt gegarandeerd. Met name op het punt van doelbinding en geheimhoudingsplicht van bij die verwerking betrokken medewerkers is nadere uitwerking vereist.

Het CBP merkt op dat een en ander contrasteert met de wijze waarop in het kader van de ziektekostenverzekeringen (Zvw, Wlz (voorheen AWBZ), Wmg) de verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens door zorgaanbieders/hulpverlener aan zorgverzekeraars in het kader van declaraties is geëxpliciteerd, in specifieke regelingen nader is uitgewerkt en met vereiste waarborgen is omkleed. Het CBP heeft eerder de Minister van VWS over deze – met name ook in de ggz - privacygevoelige materie, ter zake van in te voeren nadere regelingen geadviseerd³.

Het CBP merkt op dat de overheveling van de jeugd ggz naar gemeenten geen verslechtering van de aan cliënten geboden waarborgen ter zake van hun privacy bij declaraties zou mogen impliceren, maar dat dit is wel het geval als niet op landelijk uniforme wijze in nadere waarborgen wordt voorzien. Tevens merkt het CBP merkt op dat, als de rechtmatigheid van de verstrekking door jeugdhulpverleners/-aanbieders in verband met de financiële afwikkeling en controle van declaraties door gemeenten, afhankelijk is van het (kunnen) verkrijgen van voldoende gespecificeerde toestemming van individuele cliënten, niet voorzien wordt in een structuur waarin die rechtmatigheid steeds verzekerd is. Dat kan zowel voor jeugdhulpverleners/-aanbieders als gemeenten problemen opleveren.

¹ Zie brief d.d. 31 maart 2003 van CBP aan Minister van VWS en brief van 10 februari 2004 van CBP aan Minister van VWS (z2003-1433).

² Zie ook brief d.d. 12 mei 2004 van CBP aan Minister van VWS (advies Zorgverzekeringswet, z2004-0394)

³ Brief d.d. 9 februari 2010 van CBP aan Minister van VWS (z2009-00537) en brief d.d. 4 september 2013 van CBP aan Minister van VWS (z2013-00498)

DATUM 16 maart 2015
ONS KENMERK z2014-00976

Gelet op bovenstaande constatering en overwegingen adviseert het CBP u dan ook om te voorzien in een specifieke regeling voor de verstrekking van (bijzondere) persoonsgegevens door jeugdhulpverleners/-aanbieders aan gemeenten in het kader van de financiële afwikkeling van en controle op declaraties. Daarbij zou ook moeten worden voorzien in een bepaling van de aard en omvang van de daarvoor noodzakelijke persoonsgegevens, alsmede in waarborgen voor de zorgvuldige omgang van gemeentes met die persoonsgegevens.

Het CBP is voornemens op korte termijn een afschrift van deze brief ook te verzenden aan de leden van de gemeenteraad X die deze vraag bij het CBP hebben neergelegd.

Hoogachtend,
Voor het College bescherming persoonsgegevens,

mr. W.B.M. Tomesen
Lid College